

ALJERKO KASBAHKO SASTAKAIA: JEAN-MARIE LE PENEN IRAGAN TORTURATZAILEAREN FROGA

96 urte zituela eman du azken hatsa Jean-Marie Le Penek aurtengo urtarrilaren 7an. Heriotza bat festatzea ez bada ohikoa ere, hori gertatu da beretzat: milaka herritar batu dira Frantziako Estatuko hainbat hiritan, suziri, kantu eta xanpai botila artean, eskuin muturreko ordezkariaren heriotza ospatzeko. Etenik gabe, herra eta arrazakeria sustatzen eta hauspotzen arituriko po-

litikaria zelako Jean-Marie Le Pen. Gizon horren iragan torturatzaileari begira jarri gara erreportaje honetan, hain zuzen, dozenaka –zehazki ezin jakin zenbat– aljeriar independentista zituelako torturatu –batzuk hiltzeraino– Aljeriako Gerran (1954-1962). Aljeriarren tortura orokortua zuten frantses soldaduek eta historialariek diote, ehun-ka mila torturatu zituztela.

JENOFA BERTHOKOIRIGOIN

Torturatzaile bat zen, torturatzeari ikusten zion funtsa eta ez zuen zailtasunik horren asumitzeko: “Pertsona bat torturatu behar bada beste ehunen salbatzeko, orduan tortura saihetsezina da; eta justua ere da ohiz kanpoko baldintzetan jardun behar denean”. Jean-Marie Le Pen zenaren hitzak dira, 1957an *Le Monde* egunkariari errandakoak. Berretsi egin zuen bere postura 1962ko azaroaren 9an, hots, Aljeriak independentzia berreskuratu eta aski fite: “Ez dut deus gordetzeko. Torturatu dut, hala egin behar zelako. Une batetik bestera zartatu daitezkeen hogeitabonba gorde berri dituen bat ekartzen badidate eta ez badu mintzatu nahi, orduan ezohiko bideak erabili behar dira”. Eskuin muturreko politikari ospetsua izan da Jean-Marie Le Pen, Fronte Nazionalaren sortzaile eta ordezkari historikoa, aurtengo urtarrilaren 7an zendu dena. Proiektu politiko bera esku artean duela, Frantziako Estatuko presidentetzatik hurbilegi dugun Marinen aita da.

Lekukotasunak, artxiboak zein kazetaritza argitalpenak, Le Penek Aljeriako Gerran (1954-1962) bideratu torturen frogak ez dira eskas. Florence Beaugé kazetariari zor dizkiogu ikerketa kazetaritza hortako ekarpen esangura-

tsuenak; funtsean, auzitegietan barna defenditu behar izan dituenak, Le Penek berak difamazio salaketa jarririk. Baina, epaileek aldi oro argi utzi dute: ikerketa “bereziki serioak eta landuak” ditu eta Le Penen torturei buruzko testigantzen “koherentzia” eta “sinesgarritasuna” ezin ukatuak dira.

Artikulu hau ilustratzen duen argazkiko sastakaia dugu Historiak utzi digun froga material bat: *J.M. Le Pen, 1er R.E.P.* zizelkaturik du sorbatzan –Jean-Marie Le Pen, Kanpoko 1. Paraxutista Erregimentua–, eta 1933tik 1942ra Hitleriar Gazteria erakundekoentzat eraikiko ziren armatariko bat da. 1957ko martxoaren 3an aurkitu zuen hamabi urteko mutiko Mohamed Moulayk, eta kasik bizi osoan gorderik atxiki ondoren, 2002ko maiatzaren 4 hartan ekarri zuen plazaren erdira, lehen aldikoz eskuin muturra –Jean-Marie Le Pen bera– buruz burukoan jartzen zuen Frantziako presidentetzarako bigarren itzuliaren bezperan: “Eskuak odolez estalirik dituen gizon bat Eliseora sartzekotan da, egoera larria da. [...] Ez dugu publizitaterik ala dirurik espero. Aljeriako gerraz urrundu nintzen aspaldi, baina jakin Frantzian gertatzen denarekin izu-ikara sentitzen dugula Aljerian ere”.

1957ko gau hartan sartu zitzaion hogeitabonba soldaduko patruila etxera, FLN Aljeriako Nazio Askapenerako Fronteko kide zuen aita torturatzerara. Aljerko Gudu izenez ezaguna den gerra horretako orrialderik beltzenez “etxe barneko torturak” bideratzen zituen Frantziako armadak, hots, etxetik atera gabe, lekuan berean torturatzen zituzten independentistak. Emaztearen eta sei umeen aitzinean torturatu zuten Ahmed Moulay, 42 urteko aljeriarra. Torturatu, hil arte. Patruilaren buru zen Le Penek sastakaia ahantziko zuen etxean. Biharamunean eta etzidamuan etorriko ziren bila, etxe guztia miatuko zieten arma atzeman nahian; baina umeak gorderik eta isilean atxiki zuen sastakaia, gehiegi jakin gabe zergatik. 40 urte geroago hartuko zuen berriz esku artean *Le Monde*-ko kazetari Florence Beaugéren esku uzteko. Le Penen torturak frogatzeko arma nagusienetarikoa izanzen zuen gerora kazetariak *J.M. Le Pen, 1er R.E.P.* grabadura dakarren sastakaia. Aitaren heriotzaren biharamunean arma gorde eta sasia sartu zen Mohamed, Aljeriaren independentziaren aldeko gudari gazteena bihurturik, omen.

Ez dezagun ahantzi historia horretatik datorrela Fronte Nazionala, nazien kolaboratzaile eta Aljeria kolonizatuaren

TORTURATZAILEAREN ARMA

J.M. Le pen, 1er R.E.P –Jean-Marie Le Pen, kanpoko 1. paraxutista erregimentua– zizelkaturik dakarren sastakaia. 1957ko martxoaren 3an aurkitu zuen hamabi urteko Mohamed Moulayk. Bere aita torturatu eta hil zuten frantses soldaduek ahanzi zuten bere etxean. Horien artean zen Jean-Marie Le Pen, eta armak zehazten duen bezala, berea zen sastakaia.

nostalgikoez 1972an sorturiko alderdia. Hain justu ere, iraganaren kargaz bereizteko eta itxura ezititzeko asmoz berri-zendatu zuelako alderdia Marine alabak, Batasun Nazionala izena jarrita 2018an. Jean-Marie izan zen alderdiko lehen presidentea (1972-2011), ondotik Marine (2011-2021) eta gaur egun Jordan Bardella dute buru.

Dozenaka testigantza dira, dozenaka aljeriar torturatu zituelako Le Penek. Tartean, Mohamed eta Dahmane independentistenak: “Matalaza kendu eta somierrari estekatu gintuzten aita eta ni neu. Elektrizitateari lotu ziren. Jean-Marie Le Penek zuen etengailuan eragiten. Torturatzailen burua zen Jean-Marie Le Pen”. Horrelako beste anitz jasotzen dituzte Fabrice Riceputi historialariaren *Le Pen et la torture. Alger 1957, l’histoire*

contre l’oubli (Le Pen eta tortura. Aljer 1957, ahazturaren kontrako historia) zein Hamid Bouselham historialari eta kazetariaren *Torturés par Le Pen* (Le Penek torturaturikoak) liburuek.

AFASIA POST-KOLONIALA

“Afasia post-koloniala” terminoa erabili eta Aljeriako gerrako torturei buruz ez dela behar bezain beste hitz egiten dio Riceputik. Are gehiago, Frantziako Estatuan mugimendu negazionista bat ere badela deitoratzen du, bistan da Aljeria frantsesaren aldekoen partetik, baina hortik harago, baita biztanleria zabalago baten partetik ere.

Aljeriaren independentziaren oinarrian dagoen 1962ko Eviango Hitzarmenak dakartzan Amnistia Legeek babesten dituzte torturatzailen horiek. Ondokoa

dio historialariak: “Le Pen eta Aljeriako gerrako beste kriminal batzuk, tartean Maurice Papon, babestu dituzte Amnistia Legeek eta difamazioa leporatu ahal izan diete aurkari guztiei. Isiltasuna eta amnesia ondorioztatu dituzte”. Hain zuzen, frantses armadaren urraketa oro ditu estaltzen amnistiak. Bere iragan torturatzaila asumitu arren, lasai lo egin ahal izan du beraz Le Penek.

250.000 aljeriar hil ziren gerra horretan eta beste bi milioi zituzten preso sartu kanpamendu kontrolatuetan. Tortura sistemizatu zuten Frantziako soldaduek: ehundaka mila zituzten torturatu, Pierre Vidal-Naquet historialari ezagunaren arabera. Jacques Massu jeneral ospetsuak ere aitortu zuen 2000n: “Torturak zigortua izan beharko zukeen, baina babestua izan zen, babestua baita agindua ere”. ●

ZINKUNEGI OPTIKA

Hernani 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

f w